

Fundacions sanitàries i entitats públiques: asimetries estructurals dins del SISCAT

ÍNDEX

1. Objecte i context.....	3
2. Les fundacions en el marc del SISCAT.....	4
3. Principals asimetries estructurals.....	5
4. Impacte de la metodologia d'equivalències retributives	7
5. Conclusió.....	7

1. OBJECTE I CONTEXT

Aquest informe s'elabora arran de l'últim intent, per part de la Intervenció General de l'Administració de l'Estat, de classificar determinades fundacions associades al CSC, en el marc del Sistema Europeu de Comptes (SEC), dins del sector institucional d'administració pública autonòmica.

Gràcies a les gestions impulsades per les entitats afectades, a través del CSC, i al trasllat d'aquesta qüestió al Govern espanyol per mitjà dels departaments competents de la Generalitat de Catalunya, aquesta modificació no va prosperar i, l'any 2026, les fundacions podran mantenir la seva classificació fora del sector Administracions públiques, com a entitats no integrades en aquest sector institucional. Tanmateix, els reiterats intents de revisió posen de manifest que es tracta d'una qüestió de fons encara no resolta.

Aquesta problemàtica ha estat objecte d'anàlisi en diverses reunions específiques convocades pel CSC amb les fundacions associades, en les quals s'ha evidenciat la necessitat de reconèixer l'especificitat d'aquestes entitats i d'articular un tractament institucional adequat a la seva naturalesa i funció dins del sistema sanitari. Tot i prestar una activitat assistencial pública essencial i assumir obligacions equivalents en matèria de servei, qualitat, personal i control, la seva naturalesa jurídica privada pot comportar limitacions específiques en l'accés al finançament, a la inversió, als instruments de suport públic i a la cobertura dels costos estructurals.

En aquest marc, l'informe analitza, des d'una perspectiva tècnica i jurídica, els principals factors que situen les fundacions sanitàries integrades al SISCAT en una posició menys favorable que les entitats públiques del sector sanitari, i examina l'impacte que aquesta asimetria pot tenir en la seva suficiència financera, en la seva capacitat d'adaptació organitzativa i en la sostenibilitat del model de provisió.

2. LES FUNDACIONS EN EL MARC DEL SISCAT

Les fundacions tenen una presència destacada en la provisió de serveis del sistema sanitari català. Moltes d'elles, sorgides de l'impuls de la societat civil o de l'Església, compten amb una llarga trajectòria històrica i un fort arrelament al territori. Algunes d'aquestes institucions, actualment integrades al Sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya (SISCAT), tenen un origen centenari —o fins i tot secular— i han tingut un paper rellevant en el desenvolupament del sistema sanitari català, en el marc d'un model en què la col·laboració publicoprivada constitueix un dels seus elements estructurals.

Per posar-ne algun exemple, quatre fundacions que actualment gestionen serveis de salut i formen part del SISCAT són anteriors a la constitució de les primeres Corts Catalanes l'any 1283: la Fundació Sant Hospital de la Seu (1039), la Fundació Hospital de Sant Celoni (1170), la Fundació Hospital Sant Bernabé de Berga (segle XII) i la Fundació Sant Andreu Salut / Hospital Sant Andreu de Manresa (1260).

Les fundacions conviuen al sistema sanitari català amb altres entitats de l'economia social i solidària, així com amb l'Administració pública (Institut Català de la Salut), les empreses públiques i els consorcis. Totes aquestes entitats són proveïdores integrades en una mateixa xarxa d'utilització pública, d'acord amb la Llei d'ordenació sanitària de Catalunya i la normativa reguladora del SISCAT.

Tanmateix, aquesta integració funcional no elimina les diferències derivades de la forma jurídica de cada entitat. En el cas de les fundacions sanitàries, el règim privat pot comportar un tractament diferenciat en matèria patrimonial, pressupostària, financera, de tresoreria, d'accés a subvencions i de cobertura de riscos, tot i desenvolupar activitat pública essencial finançada majoritàriament amb recursos públics.

3. PRINCIPALS ASIMETRIES ESTRUCTURALS

Abans d'analitzar les asimetries estructurals, cal assenyalar que la titularitat jurídica privada de les fundacions també comporta, en determinats àmbits, un marc de gestió més flexible que el propi de les entitats integrades en el sector públic administratiu. Aquesta flexibilitat es manifesta, entre d'altres, en aspectes com el règim de rendició de comptes, el règim d'intervenció i control, el manteniment d'un major marge d'autonomia de gestió, el règim laboral aplicable, la política retributiva del personal directiu, la contractació amb tercers subjecta al dret privat o determinades obligacions en matèria de transparència. En aquests àmbits, les fundacions no es veuen sotmeses, en la mateixa mesura, a algunes de les rigideses característiques de l'Administració pública.

Tanmateix, aquesta flexibilitat no compensa el conjunt de limitacions i desavantatges que les fundacions suporten en àmbits clau per a la seva sostenibilitat financera i organitzativa. El resultat és una asimetria global desfavorable, atès que els beneficis associats al règim privat tenen un abast menor que els efectes derivats del tractament diferenciat que reben en altres dimensions essencials del sistema.

Aquesta asimetria es manifesta, principalment, en els àmbits següents:

- **Limitacions d'accés a subvencions, transferències de capital i instruments específics d'inversió.** Les fundacions sanitàries poden quedar excloses, totalment o parcialment, de determinades línies de suport públic vinculades a inversions reals, reposició d'actius, renovació tecnològica o transformació d'infraestructures. Aquesta restricció és especialment rellevant quan la planificació pública exigeix l'actualització de dispositius assistencials, però el mecanisme de finançament no garanteix una cobertura equivalent per a tots els proveïdors del sistema.
- **Menor accés a cessions, dotacions extraordinàries o reposicions centralitzades d'equipament.** A diferència d'algunes entitats públiques, les fundacions poden no participar en igualtat de condicions en processos de dotació extraordinària o reposició centralitzada d'equipaments impulsats per l'Administració. Això genera una asimetria material en la capacitat d'incorporar tecnologia, renovar parc instrumental o absorbir obsolescència.

- **Major dependència del finançament bancari i cost financer superior.** Les fundacions, en absència de mecanismes públics de cobertura o tresoreria corporativa assimilables als del sector públic institucional, han de recórrer al mercat financer en condicions ordinàries. Això implica, sovint, més exigència de garanties, menor capacitat negociadora i un cost del capital superior, amb impacte directe en el compte de resultats i en la viabilitat de projectes inversors.
- **Absència d'accés als avantatges de tresoreria i liquiditat propis del sector públic.** Les entitats públiques poden beneficiar-se de mecanismes de centralització de tresoreria, major capacitat d'anticipació financera o cobertura institucional davant tensions de liquiditat. Les fundacions, en canvi, assumeixen amb més exposició el risc de tresoreria, especialment quan hi ha desfasaments entre l'activitat real prestada i el reconeixement o cobrament efectiu dels ingressos.
- **Insuficiències en el trasllat dels increments salarials a les tarifes.** La metodologia de traducció dels increments retributius a increments tarifaris no sempre reflecteix de manera fidel l'estructura real de costos dels proveïdors concertats. Quan els percentatges d'equivalència es basen en sèries històriques, mostres limitades o criteris estandarditzats, es poden produir infraestimacions que traslladen a l'entitat un diferencial de cost no finançat.
- **Major exposició a increments estructurals no compensats.** Les fundacions suporten increments de despesa estructural —cost laboral, energia, subministraments, manteniment, assegurances, serveis externs o transformació digital— sense garantia que aquests increments siguin absorbits amb la mateixa intensitat per la contractació pública. Aquesta situació erosiona el marge operatiu i redueix la capacitat d'autofinançament.
- **Incertesa reguladora i contractual.** La dependència de contractes, concerts o instruments jurídics específics, juntament amb possibles retards en la seva renovació o actualització, pot generar un entorn d'incertesa més accentuat per a les entitats fundacionals. Aquesta incertesa no és només jurídica, sinó també financera, perquè dificulta la planificació de plantilla, d'inversions i de compromisos pluriennals.

4. IMPACTE DE LA METODOLOGIA D'EQUIVALÈNCIES RETRIBUTIVES

La metodologia d'equivalències retributives no és una qüestió merament tècnica, sinó un element central per garantir un finançament just i coherent amb la realitat dels proveïdors del SISCAT. Aquest càlcul es va actualitzar l'any 2022 i, atesa l'evolució posterior dels costos laborals i de l'estructura organitzativa dels centres, ara correspondria abordar-ne una nova revisió, que es pretenia efectuar amb dades de 2024.

El problema de fons és que, mentre aquesta equivalència no s'actualitza, l'increment de tarifa reconegut no cobreix de manera efectiva l'increment salarial real que han d'assumir els centres. Això significa que una part rellevant de l'augment retributiu acaba sense cobertura suficient i es trasllada directament als comptes de resultats de les entitats proveïdores. En aquests casos, la metodologia vigent no només infraestima el cost real, sinó que consolida un mecanisme que genera pèrdues associades als increments retributius no coberts pels increments de tarifa.

5. CONCLUSIÓ

Les dades disponibles mostren que les fundacions sanitàries no són un actor marginal del sistema, sinó una peça essencial en la provisió de serveis públics de salut. El seu pes en activitat, ocupació i cobertura assistencial contrasta amb una posició jurídica i financera menys robusta que la de les entitats públiques, fet que condiciona la seva capacitat d'inversió, d'adaptació i de sostenibilitat.

Per aquest motiu, la diferència entre entitats públiques i fundacions sanitàries no s'hauria d'interpretar únicament en termes de titularitat jurídica, sinó també d'equitat efectiva dins del sistema públic de provisió. Si les fundacions assumeixen funcions assistencials essencials en condicions equiparables de responsabilitat i exigència, el sistema hauria de garantir també condicions equivalents de suficiència financera, capacitat inversora, actualització tarifària i estabilitat reguladora.

Avinguda Tibidabo, 21
08022 Barcelona.
Tel. (34) 932.531.820
consorci@consorci.org
www.consorci.org